

Bilaga 1 stämmoprotokoll Bildupphovsrätt 2020-06-09 punkt 15: Beslut om nytt fördelningssystem avseende Individuell Reprografiersättning, IR.

PM – Förslag till beslut om IR vid Bildupphovsrätts stämma

Genom avtal som tecknas genom Bonus Copyright Access (BCA) med utbildningsanstalter, företag och kulturarvsinstitutioner upplåts bildskaparnas prestationer för användning. I verksamheterna kan bildmaterial kopieras och skannas, skrivs ut och laddas ned från internet. Det gäller såväl enskilda bilder som bilder som publicerats i olika media.

Avtalen är generella och breda och tecknas med stöd av avtalslicens i upphovsrättslagen. Det medför att de ersättningar som genereras för användningen genom avtalen måste ställas till alla bildupphovspersoners förfogande på ett likvärdigt sätt.

Genom lagen om kollektiv förvaltning av upphovsrätt (LKFU) accentueras att ersättningen i första hand ska överföras till upphovspersonerna genom individuell fördelning och om det inte är möjligt att utforma sådant fördelningssystem så ska överföringen ske genom kollektiva åtgärder (s.k. avdrag).

Den individuella reprografiersättningen, IR, har funnits sedan år 2000 och omfattar sedan 2005 samtliga kategorier av bildupphovspersoner. Genom en utredning som startade 2017 har bildorganisationerna granskat tidigare IR-modell som omfattade användning av analoga material. På basis av tidigare erfarenheter och ny statistik har ett IR-system som omfattar analoga och digitala material och nyttjanden utvecklats.

Potter

IR har byggts upp av så kallade potter av ersättningar. Dessa potter består av ersättningar som tilldelats på basis av den statistiska fördelningsundersökningen som utförs av BCA. Enskild pott motsvaras av en avgränsad marknad för bildskapare, till exempel tidskrifter eller läromedel. Det är väl definierade kategorier där våra gruppers bilder finns i stor utsträckning.

De potter vi har haft avseende analoga nyttjanden är:

Dagspress anställd,
Dagspress frilans,
Tidskrift,
Läromedel,
Fackbok,
Skönlitteratur.

Vi kompletterar med att Notblad samt Sång-/Visbok sorteras in i potten Fackbok, där de tidigare funnits även om det inte framgått ur tidigare statistik och likaledes går Lyrik-/Diktsamling in i potten Skönlitteratur av samma skäl. Den nya gruppen "Grafiska framställningar" fördelas ut på övriga grupper av källor. Den har tidigare inte undersökts specifikt av BCA men upphovsperson har kunnat få IR för bild i grafik.

Till dessa potter avsätts 100 procent av tillgänglig ersättning enligt statistik och fördelningsbeslut. Det för att uppfylla kraven i LKFU.

Som *avdrag* för det analoga materialet kvarstår källorna:

Separat bild,
Instruktionsbok och manual,
Annan typ av pappersbaserad förlaga som broschyr eller annons.

Följande digitala kategorier kan läggas ihop med de existerande pottorna:
Från dagstidning eller nyhetsajt på internet,
Från veckotidning, facktidning eller annan tidskrift på internet,
Från bok eller skrift på internet,
Läraryplattform eller liknande.

Här avsätts också 100 procent av ersättning enligt statistik för att uppfylla kraven enligt LKFU.

Som *avdrag* läggs ersättningen från följande digitala kategorier:
Från blogg på internet,
Från nyhetsbrev på internet,
Från bildbank/bildarkiv,
Från annan webbplats på internet,
Från annan digital lagringsplats.

Det som ska fördelas till IR går till Bildupphovsrätt och avdragen går till organisationerna. I bokkategorin är Läromedel en egen kategori medan Skön- och Facklitteratur fördelas enligt det statistiska underlaget som BCA presenterar. Om inte sådan statistik finns sker uppdelning i den proportion som den analoga statistiken visar.

Vi motiverar fördelning och avdrag strikt inom ramen för LKFU.

Om fördelningen görs korrekt, som förslaget ovan, blir även avdragen korrekta. Avdrag ska användas inom de ramar som LKFU anger och rapport till PRV (Patent- och Registreringsverket) ska ske.

Avdrag kan göras för kostnader för verksamhetens bedrivande och för medel som inte kan fördelas. Till kostnader för verksamheten hänförs alla kostnader för att bedriva IR-verksamheten inom BCA och Bildupphovsrätt. Dessa avdrag görs hos Bildupphovsrätt och kan även innefatta de kostnader som medlemsorganisation har för denna verksamhet. Avdrag för medel som inte kan fördelas motiveras nedan.

Fördelning respektive avdrag – Motivering

Vi kan *fördela* till dessa potter på grundval av statistiken eftersom denna är tydlig, det finns en koppling till upphovspersoners prestationer och det finns en meningsfull nivå på inkomna ersättningar. Det är alltså ekonomiskt och administrativt fördelaktigt för berörda upphovspersoner.

Avdragen motiveras av att vi inte kan finna en tydlig koppling till upphovspersoners prestationer eftersom statistikgruppen är för vid och/eller definitionerna är oklara och inte tydligt avgränsade till en marknad. Avdragen ska hanteras inom ramen för bestämmelserna i LKFU.

Beträffande kategorierna Blogg på internet, Nyhetsbrev på internet, Bildbank/Bildarkiv, Annan webbplats på internet, Annan digital lagringsplats, är det svårt att se ett samband mellan dessa kategorier och de analoga kategorier vi använt oss av. Om man kopierar ett material, exempelvis en blogg som man nått genom en tidskrifts webbsida fångar statistiken troligen upp att man svarat att man använt en tidskrift.

Därför är de här nya kategorierna, som användaren har nått genom att söka sig fram genom en söktjänst (googlat), svåra att koppla direkt till en primärmarknad och det är därför svårt att etablera egna fördelningspottar för dessa. Samma sak gäller för de analoga statistikgrupperna Separat bild, Instruktionsbok/Manual, Annan typ av pappersbaserad förlaga som Broschyr eller Annons.

Fördelningssystemet

Ett nytt fördelningssystem tas i bruk till fördelningen 2021 då detta förslag implementeras fullt ut. Som tidigare sker en anmälan av verk via en webbportal där man identifierar sig som upphovsperson genom Bank-ID.

Till varje pott, enligt, ovan förs de ersättningar som framgår av statistiken och de fördelningsbeslut som fattas av BCA behöriga organ, alltså styrelse och bildfördelningsgrupp inom BCA.

Man rapporterar in bilderna till IR-systemet som sorterar den rapporterade användningen på de angivna pottarna och upphovspersonerna delar därvid på ersättningen i varje pott. Varje bild ger i varje pott en (1) poäng. I varje pott fördelas hela ersättningen ut på antalet poäng. Varje upphovspersons ersättning i varje pott tillförs denne. Ersättningen i pottarna för böcker (analogt och digitalt) räknas ihop för varje upphovsperson och samma görs för tidning och tidskrift.

För bok sätts ett högsta möjligt belopp som kan erhållas på 35 000 kronor och för tidning/tidskrift på 20 000 kronor. Lägsta möjliga belopp sätts till 250 kronor.

De ersättningar som överstiger beloppsgränserna 35 000 respektive 20 000 kronor återförs till fördelningen tills alla ersättningar är utlagda. Det innebär att samtliga i fördelningen kommer att få ett högre belopp än vad som ursprungligen tilldelats enligt poängens värde.

Ersättningens högsta belopp ska årligen justeras upp med KPI. Beslutet kan ändras efter beslut av Bildupphovsrätts styrelse.

För utveckling och övervakning av IR-systemet samt beslut över enskild ansökan av medel tillsätter styrelsen en särskild IR-nämnd. Styrelsen ska utfärda instruktioner för IR-nämnden samt utse ledamöter i denna. Samtliga bildorganisationer som är medlemmar av BCA har rätt att utse två ledamöter i IR-nämnden. Styrelsen ska varje år fastställa ett styrdokument för IR-arbetet.

Digitala nyttjanden ger upphov till nya lösningar och regler inom IR. Exempelvis att bilder i press ges en poäng per bild och publiceringstillfälle (alltså per dag i dagstidning, nummer/utgåva i tidskrift – utläggningsdatum) oavsett om det skett i analog eller digital utgåva eller endast en eller i flera utgåvor. Sker publicering annat datum eller i annan media är det en fristående och ny användning.

För läromedel krävs att plattformen bevisligen används av lärare i deras verksamhet, exempelvis genom att länk till plattformen/sidan bifogas.

För Print on demand och Eget utgivet material införs en regel att förutom ISBN-nummer krävs det att en minimiupplaga om 300 spridda exemplar ska kunna verifieras.

IR-nämnden har ansvaret för att kontrollera att IR-systemet fungerar. Den har även uppdraget att granska om förändringar av ersättningsmodellen ska ske. Sådana förslag på förändringar ska styrelsen i Bildupphovsrätt fatta beslut om och rapportera till stämman. Ett exempel kan vara förenklingar för ansökan gällande anställda och frilansare inom tidningar/tidskrifter.

Vidare ska ansökningar från rättighetshavare som söker för förvärvade rättigheter granskas särskilt för att en likabehandling kan ske. Därigenom skyddas IR-systemet mot att ”utgivare” inte kan göra anspråk på IR-ersättning. De hänvisas vidare till utgivarsidan inom BCA.

Årsstämman föreslås besluta godkänna IR-systemet enligt förslaget ovan.

2020-05-15

Styrelsen